

Łódź, dnia 16 czerwca 2021 roku

Pani
Barbara Goworek
Wójt Gminy Białaczów

WK-602/31/2021

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 2137) informuję Panią Wójt, że Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej i zamówień publicznych w Gminie Białaczów¹. Kontrolą objęto wybrane zagadnienia z 2019 i 2020 roku, dotyczące przede wszystkim: kontroli wewnętrznej; prowadzenia rachunkowości; sporządzania sprawozdań finansowych; gospodarki kasowej; realizacji dochodów z podatków i opłat lokalnych; realizacji dochodów z majątku; udzielania dotacji podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych; wydatków osobowych; udzielania zamówień publicznych; wydatków inwestycyjnych oraz ewidencji i inwentaryzacji majątku. Stwierdzone w wyniku czynności kontrolnych nieprawidłowości i uchybienia wynikały z nieprzestrzegania przepisów, ich wadliwej interpretacji oraz niedostatecznego nadzoru ze strony kierownictwa. Wykazane uchybienia i nieprawidłowości dotyczyły, w szczególności²:

I

W zakresie obsługi bankowej i rachunków bankowych

1. Obsługę bankową kontrolowanej jednostki prowadzi Bank Spółdzielczy w Opocznie na podstawie umowy o prowadzenie rachunku bankowego nr 61/2019/2/R z dnia 31 grudnia 2019 roku. Umowę zawarto na okres od dnia 1 stycznia 2020 roku do dnia 31 grudnia 2022 roku. Zgodnie z zawartą

---

¹ Czynności kontrolne zostały przeprowadzone w dniach 3 listopada 2020 – 17 marca 2021 roku (z uzasadnioną przerwą). Protokół został podpisany w dniu 30 kwietnia 2021 roku.

² Wystąpienie pokontrolne podlega udostępnieniu na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 2176), z ograniczeniami wynikającymi z art.5 tej ustawy.

umową - za czynności związane z otwarciem i prowadzeniem rachunków bankowych Gmina Białaczów ponosi m.in. następujące opłaty: z tytułu otwarcia każdego rachunku bankowego – 15,00 zł, opłata miesięczna za prowadzenie każdego rachunku – 15,00 zł, za realizację poleceń przelewów na rachunki w innych bankach od każdego przelewu w wersji papierowej – 0,50 zł, za realizację poleceń przelewów na rachunki w innych bankach od każdego przelewu w wersji elektronicznej – 0,40 zł. Umowa została podpisana przez Wójta Gminy Białaczów Barbarę Goworek. Umowa nie była jednak kontrasygnowana przez Skarbnika Gminy, czym naruszono art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.).

2. Stwierdzono, że jednostka posiadała saldo na dzień 31 grudnia 2019 roku na koncie księgowym 130-1 w wysokości 0,27 zł. Zgodnie z opisem zasad funkcjonowania konta 130 zawartym w przepisach rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz.342) - saldo konta 130 ulega likwidacji przez księgowanie: przelewu środków pieniężnych niewykorzystanych do końca roku, w korespondencji z kontem 223; przelewu do budżetu dochodów budżetowych pobranych, lecz nieprzelanych do końca roku, w korespondencji z kontem 222. Powyższe związane jest z zasadą wynikającą z treści art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (teksty jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 305), która wskazuje, że jednostki budżetowe pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

W zakresie rozrachunków z dostawcami i odbiorcami

faktura VAT nr 1104/ST/08/2019 z dnia 26 sierpnia 2019 roku wystawiona przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowo-Handlowe BUD-TRANS Krzysztof Rzeźnik z/s w Opocznie na kwotę 411,96 zł została zapłacona po terminie. Według wystawionej faktury termin zapłaty wynosił 14 dni, tj. do dnia 9 września 2019 roku. Jednostka dokonała płatności po terminie - w dniu 11 lutego 2020 roku. Ponadto stwierdzono zapłatę po terminie faktur wystawionych przez: PGE Dystrybucja S.A. Oddział w Łodzi z dnia 22 listopada 2019 roku, na łączną kwotę 280,62 zł (faktury należało zapłacić do dnia 9 grudnia 2019 roku, płatności dokonano w dniu 20 stycznia 2020 roku), a także faktury nr 1/12/2019 z dnia 27 grudnia 2019 roku wystawionej przez Akademia Przedszkolaka Agnieszka Klimek z/w Końskich na kwotę 1.000,00 zł. Termin płatności według faktury był do dnia 10 stycznia 2020 roku, a kontrolowana jednostka dokonała przelewu w dniu 13 stycznia 2020 roku.

W zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości

1. Stwierdzono w 2019 roku nieprawidłową ewidencję następujących operacji gospodarczych:

- prowizje za przelewy z rachunku bankowego ewidencjonowane były z zastosowaniem kont Wn 902/Ma133. Z wyjaśnienia Skarbnika Gminy wynikało, że umowa z bankiem prowadzącym obsługę bankową przewidywała pobieranie prowizji bankowej za przelewy z rachunku organu, jednak dokonywano tzw. refundacji wydatków. Od 2021 roku nieprawidłowość ta została wyeliminowana;
  - wypłaty diet dla sołtysów oraz diet dla radnych za udział w sesjach Rady Gminy oraz w komisjach rady, a także zapłata polisy ubezpieczeniowej były ewidencjonowane z zastosowaniem kont Wn410/Ma130, zamiast prawidłowo z użyciem konta rozrachunkowego 240 – Pozostałe rozrachunki, tj. Wn240/Ma130.
2. Część oświatową subwencji ogólnej wpływającej w grudniu, która stanowi dochód przyszłych okresów, dekretowano Wn133/Ma909. W styczniu następnego roku dokonywano przeksięgowania kwoty subwencji na podstawie dowodu PK Wn909/Ma901. Część oświatowa subwencji ogólnej otrzymana w grudniu (do dnia 25 grudnia) na styczeń następnego roku powinna zostać zaksięgowana Wn133/Ma909. W styczniu następnego roku zaliczamy kwotę przedmiotowej subwencji do dochodów budżetu, dokonując księgowania 909/901.
3. W sprawozdaniach Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych i Rb-PDP- z wykonania dochodów podatkowych, sporządzonych za 2019 rok:
- w kolumnie 12 - Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy, w rozdziale 75615 – Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób prawnych, w § 0320 – Podatek rolny - wykazano kwotę 0,00, a powinna zostać wykazana kwota 438,00 zł;
  - w kolumnie 14 - Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja podatkowa obliczone za okres sprawozdawczy, w rozdziale 75616 - Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od spadków i darowizn, podatku od czynności cywilnoprawnych oraz podatków i opłat lokalnych od osób fizycznych wykazano:
    - w § 0310 – Podatek pod nieruchomości, kwotę 0,00 zł, a powinna zostać wykazana kwota 201,00 zł;
    - w § 0320 – Podatek rolny, kwotę 244,00 zł, a powinna zostać wykazana kwota 27,00 zł;
    - w § 0330 – Podatek leśny, kwotę 0,00 zł, a powinna zostać wykazana kwota 16,00 zł.

Powyższe stanowiło naruszenie § 3 ust. 1 pkt 9 i pkt 11 lit. a Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1564 ze zm.). Z treści wskazanych przepisów wynikało, że sprawozdanie jednostkowe z wykonania planu dochodów budżetowych z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, sporządza się na podstawie danych księgowości

podatkowej w sposób następujący: w kolumnie "Skutki obniżenia górnych stawek podatków obliczone za okres sprawozdawczy" wykazuje się kwoty stanowiące różnicę pomiędzy dochodami, jakie gmina lub miasto na prawach powiatu mogłaby uzyskać, stosując górne stawki podatkowe, a dochodami, jakie powinna uzyskać, stosując niższe stawki uchwalone przez radę gminy lub miasta na prawach powiatu. W przypadku zastosowania przez gminę lub miasto na prawach powiatu obniżenia górnej stawki, różnicę - pomiędzy stawką górną a przyjętą w uchwale przez radę gminy lub miasta na prawach powiatu, przemnożoną przez podstawę opodatkowania - wykazuje się w kolumnie "Skutki obniżenia górnych stawek..." sprawozdań dotyczących dochodów budżetowych narastająco od początku roku do końca okresu sprawozdawczego. Z kolei w kolumnie "Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy" w zakresie umorzeń zaległości podatkowych - wykazuje się kwoty dotyczące skutków udzielonych przez organ podatkowy gminy lub miasta na prawach powiatu za okres sprawozdawczy umorzeń w całości lub w części zaległości podatkowych, odsetek za zwłokę lub opłaty prolongacyjnej w podatkach i opłatach, stanowiących dochód budżetu gminy lub miasta na prawach powiatu. Wykazane w tej kolumnie skutki powinny wynikać z decyzji wydanych przez właściwe organy gminy lub miasta na prawach powiatu, w zakresie zarówno bieżących, jak i zaległych należności. W kolumnie tej nie wykazuje się kwot wynikających z decyzji wydanych na podstawie art. 67d § 1 ustawy - Ordynacja podatkowa.

3. Stwierdzono nieprawidłowości w zakresie danych wykazanych w bilansie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, sporządzonym za rok 2019. Jednostka wykazała wszystkie zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w pozycji I.1.2 - *Zobowiązania finansowe długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)* - 5.861.758,30 zł. Jednak zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy z dnia 29 września 1984 roku o rachunkowości (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 217) - zobowiązania, które wymagają spłaty w ciągu dwunastu miesięcy od dnia bilansowego są zobowiązaniami krótkoterminowymi. Z kolei zobowiązania długoterminowe to ta część pożyczek bądź kredytów, która wymaga spłaty w okresach dalszych niż rok następujący po dniu bilansowym. Należało zatem wykazaną wartość w odpowiedni sposób podzielić stosownie do terminu spłaty zobowiązań: pozycja I.1.1 - 220.000,00 zł; pozycja I.1.2 - 5.641.758,30 zł.

W zakresie dochodów z tytułu podatków i opłat lokalnych

1. Na złożonych przez podmioty prawne deklaracjach na podatek od nieruchomości brak było adnotacji pracownika organu podatkowego o sprawdzeniu poprawności deklaracji, co potwierdzałoby dokonanie przez organ podatkowy czynności sprawdzających, wynikających z art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. z 2020 roku, poz. 1325 ze zm.).
2. Stwierdzono przypadki braku przeprowadzania weryfikacji składanych informacji podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości oraz podatku rolnego, na podstawie art. 272 ustawy Ordynacja podatkowa, który stanowi, że organy podatkowe pierwszej instancji dokonują czynności sprawdzających, mających na celu stwierdzenie formalnej poprawności

deklaracji oraz ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami. Brak przeprowadzania weryfikacji składanych przez podatników deklaracji/informacji prowadził do braku opodatkowania gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Przypadki braku przeprowadzenia weryfikacji deklaracji podatkowych odnotowano u podatników o następujących numerach kont podatkowych:

Nr konta (...) ³

Na 2019 rok podatnikowi o numerze konta (...) ⁴, prowadzącemu działalność gospodarczą, wystawiono decyzję w sprawie wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego na 2019 rok, z której wynikało, iż opodatkowano: 72 m² powierzchni budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej; 261 m² powierzchni budynków mieszkalnych oraz 0,13 ha gruntów rolnych. Kontrolującym przedstawiono umowę dzierżawy znak DG.7351.1.2019 nr 1/2019 z dnia 20 marca 2019 roku, którą podatnik zawarł z Gminą Białaczów, a dotyczącą gruntów o powierzchni 0,16 ha na okres od dnia 20 marca 2019 roku do dnia 19 czerwca 2019 roku (część działki nr 357 położonej w miejscowości Parczówek, o łącznej powierzchni 0,38 ha). Pismem znak Fn.3123.15/2019 z dnia 24 kwietnia 2019 roku organ podatkowy wezwał podatnika do złożenia informacji podatkowej w związku z zawartą umową dzierżawy. Podatnik złożył *Deklarację na podatek od nieruchomości*, którą podpisał z datą 13 maja 2019 roku. W związku z powyższym organ podatkowy wydał decyzję w dniu 13 maja 2019 roku w sprawie zmiany wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego, w której opodatkował za okres 3 miesięcy grunty związane z prowadzoną działalnością gospodarczą, wynikające z zawartej umowy dzierżawy. Na rok 2020 podatnikowi prowadzącemu działalność gospodarczą wystawiono decyzję w sprawie wymiaru łącznego zobowiązania pieniężnego na 2020 rok, z której wynikało, iż opodatkowano: 72 m² powierzchni budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej; 261 m² budynków mieszkalnych oraz 0,13 ha gruntów rolnych. Ustalono, że z podatnikiem była kontynuowana umowa dzierżawy – umowa nr 3/2019 z dnia 21 czerwca 2019 roku zawarta na okres 3 lat, z mocą obowiązywania od dnia 20 czerwca 2019 roku. Jednak grunty objęte drugą umową dzierżawy nie zostały opodatkowane przez organ podatkowy. Dopiero w dniu 9 marca 2021 roku organ podatkowy wydał decyzje zmieniające wymiar łącznego na 2019 rok (+600,00 zł) oraz na 2020 rok (+1.280,00 zł), którymi opodatkował grunty o powierzchni 1.600 m², które wynikały z umowy dzierżawy nr 3/2019 z dnia 21 czerwca 2019 roku, jako grunty związane z prowadzeniem działalności

---

³ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁴ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

gospodarczej. Ponadto, podatnik składając w dniu 13 maja 2019 roku na wezwanie organu podatkowego *Deklarację na podatek od nieruchomości* na druku przeznaczonym dla osób prawnych, a stanowiącym załącznik nr 4 do uchwały nr XVII/93/2015 Rady Gminy w Białaczowie z dnia 18 grudnia 2015 roku w sprawie określenia wzorów formularzy w zakresie podatku rolnego, podatku od nieruchomości i podatku leśnego, naruszył art. 6 ust. 6 w zw. z ust. 13 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity z 2019 r., poz. 1170 ze zm.). Z treści wskazanych przepisów wynikało, że osoby fizyczne, z zastrzeżeniem ust. 11, są obowiązane złożyć właściwemu organowi podatkowemu informację o nieruchomościach i obiektach budowlanych, sporządzoną na formularzu według ustalonego wzoru, w terminie 14 dni od dnia wystąpienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego w zakresie podatku od nieruchomości lub od zaistnienia zdarzenia, o którym mowa w ust. 3. Rada gminy określa w drodze uchwały wzory formularzy, o których mowa w ust. 6 i w ust. 9 pkt 1; w formularzu zawarte będą dane dotyczące podmiotu i przedmiotu opodatkowania niezbędne do wymiaru i poboru podatku od nieruchomości. Złożona przez podatnika deklaracja nie została opatrzona datą wpływu do Urzędu Gminy, co stanowiło naruszenie § 42 Instrukcji kancelaryjnej, stanowiącej załącznik do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. nr 14, poz. 67).

Nr konta (...)⁵

Na 2019 i 2020 rok podatnikowi o numerze konta (...) ⁶, prowadzącemu działalność gospodarczą (...) ⁷ wystawiono decyzje w sprawie podatku od nieruchomości, którymi opodatkowano jedynie 103,6 m² powierzchni budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Decyzjami nie opodatkowano żadnych gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej. Powyższe pozwala na stwierdzenie braku przeprowadzenia weryfikacji składanych informacji podatkowych w zakresie podatku od nieruchomości, na podstawie art. 272 ustawy Ordynacja podatkowa, który stanowi, że organy podatkowe pierwszej instancji, dokonują czynności sprawdzających, mających na celu stwierdzenie formalnej poprawności deklaracji oraz ustalenie stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia zgodności z przedstawionymi dokumentami.

---

⁵ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁶ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

⁷ Wyłączono dane objęte tajemnicą skarbową - podstawa wyłączenia art.5 ust.1 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.293 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa (dane zawarte w dokumentacji rachunkowej organu podatkowego). Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

Należy też zauważyć, że zgodnie z art. 21 ustawy z dnia 17 maja 1989 roku Prawo geodezyjne i kartograficzne (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 2052 ze zm.) - podstawę wymiaru podatków i świadczeń stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków. Zgodnie natomiast z art. 1a ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych – przez użyte w ustawie określenia: użytki rolne, lasy, nieużytki, użytki ekologiczne, grunty zadrzewiona i zakrzewione, grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi oraz grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi, grunty pod morskimi wodami wewnętrznymi rozumie się grunty sklasyfikowane w ten sposób w ewidencji gruntów i budynków. Zatem niedopuszczalne jest – co do zasady – opodatkowanie gruntów niezgodnie z ewidencją gruntów.

We wskazanych powyżej przypadkach uzasadnione jest podjęcie przez organ podatkowy czynności w celu ustalenie stanu faktycznego, także w zakresie istnienia przesłanek zastosowania niższej stawki podatku od nieruchomości.

3. Stwierdzono następujące nieprawidłowości w przypadku wydawania decyzji udzielających ulgi w zapłacie podatków:
  - decyzja znak 3123.1/2020 z dnia 20 stycznia 2020 roku w sprawie częściowego umorzenia zaległości w podatku od nieruchomości z tytułu I i II raty za 2019 rok została wydana na wniosek podatnika z dnia 12 grudnia 2019 roku. Zatem w związku z wydaniem decyzji organ naruszył art. 139 w zw. z art. 140 ustawy Ordynacja podatkowa. Zgodnie z art. 139 Ordynacji podatkowej - załatwienie sprawy wymagającej przeprowadzenia postępowania dowodowego powinno nastąpić bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu 2 miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Natomiast w art. 140 §1 Ordynacji podatkowej wskazano, że o każdym przypadku niezakończenia sprawy we właściwym terminie organ podatkowy obowiązany jest zawiadomić stronę, podając przyczyny niedotrzymania terminu i wskazując nowy termin załatwienia sprawy;
  - decyzją znak 3123.6/2020 z dnia 4 czerwca 2020 roku w sprawie częściowego umorzenia zaległego podatku od nieruchomości, organ podatkowy odmówił również umorzenia części zaległości. Przed wydaniem ww. decyzji organ podatkowy nie wezwał podatnika do zapoznania się z materiałem dowodowym, czym naruszył art. 200 § 1 w zw. z art. 123 ustawy Ordynacja podatkowa. Z treści wskazanych przepisów wynikało, że organy podatkowe obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Przed wydaniem decyzji organ podatkowy wyznacza stronie siedmiodniowy termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego;
  - w objętych kontrolą decyzjach - wskazanych szczegółowo w protokole kontroli - organ podatkowy nieprawidłowo wskazywał w rozstrzygnięciu i uzasadnieniu decyzji rodzaj umarzanej zaległości, co stanowiło naruszenie art. 210 § 1 ust. 5 i 6 ustawy Ordynacja podatkowa. Z treści wskazanego przepisu wynika, że decyzja zawiera rozstrzygnięcie oraz uzasadnienie faktyczne i prawne.

4. W sprawozdaniu Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, sporządzonym wg stanu na dzień 30 września 2020 roku, w kolumnie 10 *Saldo końcowe – należności pozostałe do zapłaty w tym zaległości netto*, w rozdziale 75615, § 0340 - podatek od środków transportowych od osób prawnych, wykazano kwotę 29.826,00 zł, która zawierała w sobie kwotę 29.391,00 wynikającą z decyzji nr 3124.1/2020 z dnia 11 sierpnia 2020 roku w sprawie rozłożenia na raty zaległości podatkowej oraz rozłożenia na raty podatku. Jednocześnie kwota ta została wykazana w kolumnie 14 – *Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy – Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy: rozłożenie na raty, odroczenie terminu płatności, zwolnienie z obowiązku pobrania, ograniczenie poboru*. Powyższe stanowiło naruszenie § 3 ust. 1 pkt 7 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej. Z treści wskazanych przepisów wynikało, że sprawozdanie jednostkowe z wykonania planu dochodów budżetowych z tytułu podatków, opłat oraz niepodatkowych należności budżetowych, pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, sporządza się na podstawie danych księgowości podatkowej w sposób następujący: w odpowiednich kolumnach "Saldo końcowe" wykazuje się należności pozostałe do zapłaty, w tym zaległości netto (należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane) oraz nadpłaty (kwoty nadpłacone) ustalone na podstawie danych analitycznych kont podatkowych; w kolumnie "zaległości netto" nie należy wykazywać zaległości płatnych w ratach (jeżeli termin spłaty raty nie minął), odroczonych (w przypadku gdy odroczony termin płatności nie minął), kwot objętych wstrzymaniem wykonania decyzji na mocy postanowienia organu podatkowego, sądu administracyjnego lub odrębnych przepisów oraz zaległości objętych postępowaniem ugodowym, układowym lub restrukturyzacyjnym;
5. W zakresie prawidłowości wymiaru podatku od środków transportowych stwierdzono, że w przypadku środka transportowego:
- o nr rejestracyjnym EOP WF... (naczepa, 3 osie DMCZP 40 ton, zawieszenie pneumatyczne), nabytego w dniu 17 czerwca 2019 roku, zastosowano stawkę 725,00 zł, zamiast prawidłowej 740,00 zł (tj. 6 miesięcy z kwoty 1.480,00 zł);
  - o nr rejestracyjnym EOP WJ... (naczepa, 3 osie, DMCZP 40 ton, zawieszenie pneumatyczne), nabytego w dniu 12 listopada 2019 roku, zastosowano stawkę 121,00 zł, zamiast prawidłowej 123,00 zł (tj. 1 miesiąc z kwoty 1.480,00 zł);
  - o nr rejestracyjnym EOP... (naczepa 3 osie, DMCZP 40 ton, zawieszenie pneumatyczne), zbytego w dniu 31 stycznia 2020 roku, zastosowano stawkę 0,00 zł, zamiast prawidłowej 123,00 zł;
  - o nr rejestracyjnym EOP HM... (autobus, 60 miejsc), gdzie naliczono podatek w wysokości 700,00 zł, zamiast prawidłowo w kwocie 583,00 zł. Środek transportowy został nabyty w dniu 11 lutego 2020 roku oraz wycofany z ruchu na okres od dnia 1 kwietnia do dnia 21 sierpnia 2020 roku (wniosek o wycofanie z ruchu został złożony do Starostwa Powiatowego w Opocznie w marcu, ale ze względu na kwarantannę dokumentów decyzja została

wydana w dniu 1 kwietnia 2020 roku). Zgodnie z uchwałą nr XXIV/160/2012 z dnia 12 grudnia 2012 roku Rady Gminy Białaczów w sprawie określenia stawek podatku od środków transportowych - roczny podatek od autobusu do przewozu osób o liczbie miejsc do siedzenia równej lub wyższej niż 30 miejsc wynosił w 2020 roku – 1.400,00 zł. W związku z powyższym należny podatek powinien zostać obliczony za 5 miesięcy (marzec, wrzesień-grudzień) z kwoty 1.400,00 zł, tj. 583,00 zł.

Nieprawidłowe naliczenie podatku od środków transportowych wynikało z naruszenia art. 9 ust. 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którym - w przypadku zmiany właściciela środka transportowego zarejestrowanego, obowiązek podatkowy ciąży na poprzednim właścicielu do końca miesiąca, w którym nastąpiło przeniesienie własności, a także z powodu nieprawidłowego wyliczenia proporcjonalnej wartości podatku.

6. Decyzją nr 3124.3.1/2019 z dnia 15 kwietnia 2019 roku organ podatkowy rozłożył na raty zaległości podatkowe z tytułu podatku od środków transportowych, w łącznej wysokości 68.320,00 zł wraz z odsetkami w wysokości 262,00 zł. Podatek rozłożono na 4 raty płatne odpowiednio do: 22 marca 2019 roku – 17.057,50 zł, 30 czerwca 2019 roku – 17.057,50 zł plus 262,00 odsetek, 30 września 2019 roku – 17.057,50 zł oraz do dnia 30 listopada 2019 roku – 17.057,50 zł. Podatnik dokonał wpłat w dniach: 5 kwietnia 2019 roku, 28 czerwca 2019 roku, 30 września 2019 roku oraz 27 listopada 2019 roku. Wpłata w wysokości 17.057,50 zł w dniu 5 kwietnia 2019 roku została dokonana z przekroczeniem terminu zapłaty określonego w powyższej decyzji, który ustalono na dzień 22 marca 2019 roku. W związku z powyższym zgodnie z art. 259 § 1 pkt 2 ustawy Ordynacja podatkowa - decyzja w części dotyczącej powyższej raty wygasła i powinny zostać pobrane odsetki za nieterminową zapłatę podatku w wysokości 183 zł, zgodnie z art. 55 ustawy Ordynacja podatkowa. Z treści art. 259 § 1 pkt 2 ustawy Ordynacja podatkowa, wynika że w razie niedotrzymania terminu płatności odroczonego podatku lub zaległości podatkowej bądź terminu płatności którejkolwiek z rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa, następuje z mocy prawa wygaśnięcie decyzji o rozłożeniu na raty zapłaty podatku lub zaległości podatkowej w części dotyczącej raty niezapłaconej w terminie płatności. Natomiast w art. 55 Ordynacji podatkowej wskazano, że odsetki za zwłokę wpłacane są bez wezwania organu podatkowego, a jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.
7. W odniesieniu do czynności windykacyjnych podejmowanych w stosunku do podatników posiadających zaległości w podatku od nieruchomości od osób prawnych oraz w podatku od środków transportowych od osób fizycznych, stwierdzono że czynności te podejmowano w niektórych przypadkach ze znacznym opóźnieniem bądź ich nie podejmowano, co szczegółowo opisano w protokole kontroli.

W zakresie dochodów z majątku gminy

1. Kwota zaległości z tytułu dochodów z użytkowania wieczystego wykazany w sprawozdaniu Rb-27S według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku była zgodna ze stanem zaległości wynikającym z poszczególnych kart kontowych. Stwierdzono natomiast, że na pięciu kartach kontowych znajdowały się zaległości przedawnione - na podstawie art. 118 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1740 ze zm.). Z powyższego przepisu wynika, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Zgodnie z art. 120 § 1 Kodeksu cywilnego - bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W związku z powyższym kwoty przedawnione nie powinny być ujmowane jako zaległości.
2. W przypadku umowy najmu z dnia 29 grudnia 2017 roku zawartej pomiędzy Gminą Białaczów, a Poradnią Rodzinną Mariusz Kuśmierski, Michał Szymański Spółka Jawna z/s w Petrykozach, stwierdzono iż na przedstawionej dokumentacji brak było potwierdzenia, iż wykaz o przeznaczeniu lokalu do oddania w najem został zamieszczony na tablicy Urzędu Gminy Białaczów, stosownie do wymogu określonego w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2020, poz. 1990 ze zm.). Ponadto, ww. wykaz nie zawierał wszystkich danych, o jakich mowa w art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami – brak było podania zasad aktualizacji opłat.
3. Objęte kontrolą wykazy nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę nie zawierały wszystkich danych, o jakich mowa w art. 35 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami – brak podania zasad aktualizacji opłat. Informacji o wywieszeniu wykazów w siedzibie Urzędu nie podano w prasie lokalnej, czym naruszono art. 35 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami. W wykazach podano cenę czynszu w wartości netto, co było niezgodne z art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 maja 2014 roku o informowaniu o cenach towarów i usług (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 178 ze zm.). Z powyższych przepisów wynika, że cena nieruchomości winna być ceną brutto, tj. uwzględniającą podatek VAT.

W zakresie wydatków osobowych

Jednorazowa odprawa emerytalna (...) ⁸ została wypłacona w dniu 25 lipca 2019 roku, w przypadku gdy ustanie stosunku pracy nastąpiło w dniu 24 lipca 2019 roku. W przypadku pracownika na stanowisku podinspektora ustanie stosunku pracy nastąpiło w dniu 29 lipca 2019 roku a odprawa została wypłacona w dniu 30 lipca 2018 roku, w przypadku dwóch innych pracowników ustanie stosunku pracy nastąpiło w dniu 28 lipca 2020 roku a odprawa została wypłacona w dniu 29 lipca 2020 roku. Za datę przejścia na emeryturę lub rentę należy uważać natomiast

---

⁸ Wyłączono dane osobowe ze względu na prywatność osoby fizycznej - podstawa wyłączenia art.5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej w zw. z art.23 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny. Wyłączenia dokonał Naczelnik Wydziału Kontroli RIO w Łodzi Piotr Walczak.

albo datę rozwiązania stosunku pracy po uprzednim przyznaniu pracownikowi jednego z tych świadczeń (ustaleniu do nich prawa), albo datę przyznania świadczenia, jeżeli nastąpiło ono po rozwiązaniu stosunku pracy na wniosek złożony w czasie zatrudnienia (U. Jackowiak (red.), M. Piankowski, J. Stelina, W. Uziak, A. Wypych-Żywicka, M. Zieleniecki, Kodeks pracy z komentarzem, Fundacja Gospodarcza, 2004, wyd. IV). Należy jednak mieć na uwadze pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 kwietnia 1998 r., I PKN 508/97, OSN 1999, nr 8, poz. 267; zgodnie z którym - roszczenie o zapłatę odprawy emerytalnej jest wymagalne od dnia rozwiązania stosunku pracy, także wtedy, gdy orzeczenie przyznające emeryturę zostało wydane później. Odprawy emerytalne zostały wypłacone z naruszeniem § 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 936 ze zm.). Z treści wskazanego przepisu wynika, że jednorazowa odprawa w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy jest wypłacana w dniu ustania stosunku pracy.

W zakresie wydatków inwestycyjnych i zamówień publicznych

1. Jednostka sporządziła w dniu 30 marca 2020 roku sprawozdanie roczne za rok 2019 rok o udzielonych zamówieniach, o których mowa w [art. 98 ust. 1](#) ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r., poz. 1843 ze zm.). Sprawozdanie nr referencyjny ZP-SR/102508-2019 przekazano do Urzędu Zamówień Publicznych w dniu 30 marca 2020 roku, tym samym naruszając termin wskazany w art. 98 ust. 2 powołanej ustawy, który obligował zamawiających do przekazania rocznego sprawozdania Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych w terminie do dnia 1 marca każdego roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie.
2. Gmina Białaczów zawarła umowę nr 11/2015 z dnia 18 sierpnia 2015 roku na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla zadania „Rozbudowa Budynek Publicznej Szkoły Podstawowej w Miedznej Drewnianej o salę gimnastyczną wraz z niezbędną infrastrukturą” z firmą pn. Al-Khoury Joseph Biuro Projektowe z/s w Białaczowie. W umowie określono termin realizacji umowy do dnia 31 grudnia 2015 roku. Stwierdzono, że kontrolowana jednostka dokonała zapłaty faktury, przed faktycznym wykonaniem umowy – wykonawca dostarczył dokumenty potwierdzające wykonanie umowy w dniu 31 grudnia 2015 roku, a płatności dokonano w dniu 22 grudnia 2015 roku. Powyższe naruszało zapisy umowy, gdzie w § 5 wskazano, iż należność będzie płatna przez zamawiającego w terminie 14 dni od otrzymania przez niego faktury, do której załącznikiem będzie protokół odbioru robót.
3. W ramach zamówienia publicznego pn. „Rozbudowa budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Miedznej Drewnianej o salę gimnastyczną wraz z niezbędną infrastrukturą” zamawiający - działając na podstawie art. 26 ust. 2-4 ustawy Prawo zamówień publicznych - wezwał w dniu 28 kwietnia 2017 roku wykonawcę WIP-BUD Iwona Wierzbicka z/s w Opocznie do złożenia w terminie do dnia 12 maja 2017 roku do godziny 11:00 aktualnych na dzień złożenia oświadczeń i dokumentów potwierdzających spełnianie warunków udziału wymaganych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia. W dniu 12 maja 2017 roku wykonawca złożył wszystkie

niezbędne dokumenty. Na przesłanych dokumentach nie wskazano jednak godziny wpływu do kontrolowanej jednostki, w związku z powyższym kontrolujący nie mieli możliwości zweryfikowania czy dokumenty zostały przesłane we wskazanym terminie - tj. do dnia 12 maja 2017 roku do godziny 11:00.

4. W umowie nr 2151/42/2017 zawartej z WIP-BUD Iwona Wierzbicka z/s w Opocznie na realizację zadania pn. „Rozbudowa Budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Miedznej Drewnianej” wpisano, iż wykonawca wniesie zabezpieczenie należytego wykonania umowy w wysokości 176.498,43 zł stanowiące 10 % wynagrodzenia brutto za wykonanie całego przedmiotu umowy. Stwierdzono, że wykonawca wniósł ubezpieczeniową gwarancję należytego wykonania kontraktu nr 04GG13/0037/17/0003 z dnia 30 maja 2017 roku, w tym w okresie od dnia 1 czerwca 2017 roku do dnia 30 listopada 2018 roku do kwoty 176.498,43 zł, do zapłacenia której jest zobowiązany Gwarant na rzecz Beneficjenta gwarancji z tytułu zapłaty wymagalnych kar umownych w związku z niewykonaniem lub nienależytem wykonaniem umowy. W ocenie RIO w Łodzi, zabezpieczenie należytego wykonania umowy złożone w takim brzmieniu nie zabezpieczało w należyтым stopniu interesów zamawiającego. Gwarancja ściśle wiąże wypłatę zabezpieczenia z zapłatą kar umownych. Treść złożonej gwarancji wskazuje, iż zabezpieczenie ma zastępować kary umowne i jednocześnie uniemożliwia wypłatę ponad kwotę ewentualnych kar, czy też z tytułu innych roszczeń (np. na pokrycie ceny wykonania zastępczego). Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku Prawo zamówień publicznych w art. 147 ust. 2 zdefiniowała jedynie cel jaki pełni zabezpieczenie należytego wykonania umowy, tj. zabezpieczenie służy pokryciu roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Zabezpieczenie pełni zatem funkcję kaucji umożliwiającej zamawiającemu pokrycie roszczeń z kwoty zabezpieczenia bez konieczności wykorzystywania procedur sądowych. Gwarancja ma być bezwarunkowa, tj. gwarant nie może wymagać spełnienia dodatkowych warunków ze strony beneficjenta, aby doszło do wypłaty z gwarancji - gwarancja ma stanowić substytut pieniądza. Mając na względzie treść złożonego zabezpieczenia należytego wykonania umowy oraz ustawy Prawo zamówień publicznych uzasadniony jest wniosek, że zamawiający winien zakwestionować zapisy gwarancji ubezpieczeniowej należytego wykonania umowy. Przedmiotowa gwarancja ograniczała się wyłącznie do zastępowania wymagalnych kar umownych. Sumując, zamawiający winien przed podpisaniem umowy wyegzekwować wniesienie prawidłowego zabezpieczenia (tzn. nieograniczonego do kar umownych). Stosownie do treści art. 94 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych - jeżeli wykonawca, którego oferta została wybrana, uchylał się od zawarcia umowy w sprawie zamówienia publicznego lub nie wносił wymaganego zabezpieczenia należytego wykonania umowy, zamawiający mógł wybrać ofertę najkorzystniejszą spośród pozostałych ofert bez przeprowadzania ich ponownego badania i oceny, chyba że zachodziły przesłanki unieważnienia postępowania, o których mowa w art. 93 ust. 1. W zakresie zabezpieczenia należytego wykonania umowy i jego roli w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego warto przywołać fragmenty rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w Warszawie, który w wyroku z dnia 19 kwietnia 2013 roku sygn. akt VI ACa 1390/12 zważył m.in.: „Apelacja okazała się bezzasadna. Chybiony jest

zarzut nierozpoznania istoty sprawy. Istotą sprawy była treść umowy w przedmiocie gwarancji ubezpieczeniowej zawartej pomiędzy pozwanym/gwarantem/, a Zakładem Budowlano- (...) Sp. z o.o. w W./zleceniodawcą/ na rzecz osoby trzeciej /powoda- beneficjenta gwarancji / jako zabezpieczenie umowy z dnia 28 stycznia 2009 r., zawartej pomiędzy powodem a zakładem Budowlano- (...) Sp. z o.o. w W. oraz zakres i rodzaj roszczeń, wynikających dla powoda z tejże gwarancji ubezpieczeniowej. Sąd Okręgowy zatem rozpoznał istotę sprawy, co wynika wprost z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, które Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne [...] Kwestia nienależytego wykonywania zobowiązania przez (...) sp. z o.o. została jedynie wskazana ubocznie, natomiast Sąd I instancji zasadnie skupił się na problematyce treści gwarancji ubezpieczeniowej. Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił i wyłożył jej postanowienia, które jasno wynikają ze złożonego w sprawie dokumentu /k. 9/. Z brzmienia drugiego akapitu w/w dokumentu jasno wynika, iż pozwany zobowiązuje się nieodwołalnie i bezwarunkowo, niezależnie od ważności i skutków prawnych zawartej umowy, do zapłaty na pierwsze żądanie beneficjenta kwoty do wysokości 587.374,32 zł w przypadku, gdyby zleceniodawca /wykonawca robót budowlanych/ nie zapłacił w terminie zastrzeżonych kar umownych, będąc do tego zobowiązanym w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem postanowień umownych. Tym samym, skoro strony umowy określiły jej zakres przedmiotowy w ten sposób, tj. ograniczając odpowiedzialność gwaranta do kar umownych, brak jest jakichkolwiek podstaw do wyciągania wniosku, iż odpowiedzialność ta miałaby również obejmować inne roszczenia kierowane przez zamawiającego do wykonawcy. Jedynym więc warunkiem formalnym istotnie było złożenie oświadczenia w tym zakresie w terminie gwarancji, tj. do dnia 31 października 2010 r., niemniej jednak oświadczenie to z istoty rzeczy winno odnosić się do gwarantowanych roszczeń, nie zaś mieć inny zakres przedmiotowy, jak to miało miejsce w rozważanym przypadku. Powód złożył bowiem oświadczenie - żądanie z dnia 20 września 2010 r. /k - 8, uzupełnione na żądanie pozwanego pismem z dnia 22.10.2010 r. /k. 62/, dotyczące zapłaty z tytułu niewykonania zobowiązań z umowy z dnia 28.01.2009 r., zaś na to żądanie składały się /jak ustalono na podstawie zeznań strony powodowej /k. 387/ wynagrodzenia wypłacone przez powoda podwykonawcom i równowartość stwierdzonych wad [...]. W związku z tym powód /beneficjent gwarancji/ otrzymując od gwaranta dokument gwarancji z dnia 29 kwietnia 2009 r. i konstatując, iż zakres przedmiotowy tejże gwarancji nie obejmuje wszystkich roszczeń odszkodowawczych, a tylko ich określony rodzaj, względnie, iż jest niesatysfakcjonujący zbyt krótki termin zgłaszania roszczeń do gwaranta, winien nie akceptować jej treści, lecz zwrócić się do wykonawcy, kwestionując niezgodność jej z zapisem §9 umowy i postulując zmianę, zatrzymując jednocześnie zabezpieczenie pieniężne do czasu przedstawienia umowy w przedmiocie gwarancji satysfakcjonującej stronę powodową, zgodną z zapisem § 9 umowy 28 stycznia 2009 r. /k. 14 odwrót/. Skoro tak się nie stało to zakres przedmiotowy roszczeń tejże gwarancji obejmuje jedynie to co w niej wskazano, czyli roszczenia z tytułu kar umownych, nie obejmuje zaś roszczeń, które strona powodowa zgłosiła w żądaniu z dnia 20 września

2010 r., stanowiących należności podwykonawców i roszczeń z tytułu wad [...]”.

Biorąc powyższe pod uwagę, uzasadniony jest wniosek, że przedłożone zabezpieczenie należytego wykonania umowy nie zabezpieczało należycie interesów gminy, a zamawiający w zaistniałej sytuacji powinien zastosować art. 94 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych. Zgodnie z art. 147 ww. ustawy - zamawiający może żądać od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy. W dniu 25 października 2018 roku zawarto aneks nr 1 do ubezpieczeniowej gwarancji należytego wykonania umowy nr 04GG13/0037/17/0003. Zmianie uległ punkt 1 gwarancji, który otrzymał brzmienie (...) niniejszym gwarantuje (..) zapłatę bezspornych należności do kwoty 196.498,43 zł z tytułu niewykonania nienależytego wykonania umowy w tym z tytułu zapłaty kar umownych w związku z realizacją umowy (...).

6. W protokole postępowania zatwierdzonym w dniu 12 sierpnia 2019 roku przez Wójta Gminy dotyczącym postępowania pn. „Rozbudowa Budynku Publicznej Szkoły Podstawowej w Miedznej Drewnianej o salę gimnastyczną wraz z niezbędną infrastrukturą – roboty wykończeniowe piętra i doposażenie”, kontrolujący stwierdzili, iż wskazano błędną datę ustalenia wartości zamówienia, podano marzec 2019 roku, gdy faktycznie wartość zamówienia określono w czerwcu 2019 roku – data sporządzenia kosztorysów inwestorskich.

W zakresie ewidencji majątku gminy i inwentaryzacji

1. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie Gminy w Białaczowie w zakresie ewidencji majątku obowiązywały regulacje wprowadzone zarządzeniem Wójta Gminy Białaczów nr 13/2011 z dnia 17 lutego 2011 roku w sprawie przyjętych zasad rachunkowości. Stwierdzono, że w instrukcji w sprawie gospodarki majątkiem trwałym, inwentaryzacji majątku i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie w Urzędzie Gminy widniał zapis, iż ewidencja środków trwałych prowadzona jest ręcznie. Faktycznie jednak ewidencja środków trwałych prowadzona jest za pomocą programu komputerowego.
2. Na objętych kontrola dowodach OT nie wpisywano liczby załączników do OT, co było przewidziane w ustalonym przez Wójta Gminy wzorze ww. dokumentu księgowego.
3. Na podstawie dowodu OT nr 9/2019 z dnia 3 grudnia 2019 roku i dołączonej do dokumentu księgowego faktury stwierdzono, iż przyjęcie na stan środka trwałego powinno mieć miejsce w czerwcu 2014 roku, natomiast w ewidencji księgowej ujęto przedmiotowe zdarzenia w grudniu 2019 roku, co było niezgodne z art. 20 ust.1 ustawy o rachunkowości.
5. Jednostka w zakresie inwentaryzacji majątku objętego ewidencją kont 011, 020, 080, 310 nie udokumentowała oraz nie powiązała wyników inwentaryzacji z zapisami księgowymi, czym naruszyła art. 27 ust. 1 ustawy o rachunkowości. W dokumentacji z inwentaryzacji znajdowały się jedynie robocze zestawienia sporządzone na okoliczność inwentaryzacji (nie podpisane i bez daty), z których wynikały salda powyższych kont. Zestawienia te nie obrazowały jednak danych wynikających z ewidencji księgowej. Na prośbę kontrolujących, podczas trwania czynności kontrolnych

wydrukowano ewidencję księgową powyższych kont według stanu na dzień 31 grudnia 2019 roku – stany kont były zgodne z danymi z inwentaryzacji. Ponadto, w przypadku otrzymania sald od banków, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi i od kontrahentów, brak było powiązania tych sald z ewidencją księgową prowadzoną przez jednostkę. Stwierdzono, iż jednostka nie przeprowadziła inwentaryzacji drogą weryfikacji innych aktywów i pasywów, których zinwentaryzowanie w drodze spisu z natury lub uzgodnienie z przyczyn uzasadnionych nie było możliwe, w tym m.in.: rozliczenia międzyokresowe przychodów i kosztów, kapitały (fundusze) własne, rezerwy i odpisy aktualizujące, fundusze specjalne. Ponadto, brak było także dokumentów dotyczących przeprowadzenia inwentaryzacji należności i zobowiązań wobec osób nieprowadzących ksiąg rachunkowych, a także należności i zobowiązań z tytułów publicznoprawnych, co naruszało art. 26 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

W zakresie dochodów i wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi

Gmina w 2019 roku planowała dochody z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 321.000,00 zł, a wydatki w tym zakresie w wysokości 471.383,00 zł. Zgodnie z art. 6r ust. 1 i 1aa ustawy z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 888) - opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi stanowi dochód gminy. Środki z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi nie mogą być wykorzystane na cele niezwiązane z pokrywaniem kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. W ust. 2 wskazanego artykułu wyszczególniono koszty które należy pokryć z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, a w art. 6r ust.2a-2c ww. ustawy koszty, które mogą być sfinansowane z pobranych opłat. W ust. 2c ustawodawca założył możliwość istnienia nadwyżki dochodów nad wydatkami (kosztami) funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami i wskazał koszty, które mogłyby również zostać sfinansowane z przedmiotowej nadwyżki. Z powyższych unormowań wynika zasada bilansowania się finansowania systemu i możliwość wystąpienia dodatniego wyniku na przedmiotowej działalności (na etapie wykonania możliwe jest wystąpienie deficytu, chociażby z uwagi na niepełną realizację założonych dochodów). Mając na uwadze powyższe uzasadnione jest podejmowanie czynności w celu zbilansowania dochodów i wydatków związanych z funkcjonowaniem systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. W 2020 roku kontrolowana jednostka planowała dochody i wydatki w powyższym zakresie, które się bilansowały, wykonując w tym roku nadwyżkę dochodów z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi w wysokości 64.659,73 zł.

W zakresie pomocy finansowej udzielanej innym jednostkom samorządu terytorialnego

Objęte kontrolą dotacje celowe przeznaczone na udzielenie pomocy finansowej Powiatowi Opoczyńskiemu zostały nieprawidłowo sklasyfikowane w § 6620-*Dotacja celowa przekazana dla powiatu na inwestycje i zakupy inwestycyjne realizowane na podstawie porozumień (umów) między jednostkami samorządu*

terytorialnego. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1053 ze zm.) dotacje powinny zostać sklasyfikowane w § 6300 – *Dotacja celowa na pomoc finansową udzielaną między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań inwestycyjnych i zakupów inwestycyjnych*.

Odpowiedzialność za stwierdzone naruszenia ponoszą pracownicy Urzędu Gminy w Białaczowie w zakresie wskazanym szczegółowo w protokole kontroli.

II.

Zawiadamiając o powyższych nieprawidłowościach proszę Panią Wójt o podjęcie działań mających na celu ich usunięcie oraz zapobieżenie ich występowaniu w przyszłości. W tym celu RIO w Łodzi kieruje **następujące wnioski pokontrolne**:

1. Zapewnić kontrasygnatę umów przez Skarbnika Gminy lub osobę przez niego upoważnioną, jeżeli czynność prawna może spowodować powstanie zobowiązań pieniężnych, stosownie do wymogu określonego w art. 46 ust.3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym.
2. Zapewnić prowadzenie ewidencji na koncie 130 z zachowaniem zasad wynikających z przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 roku w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.
3. Zapewnić dokonywanie płatności zgodnie z terminami podanymi na dokumentach księgowych, które wpływają do jednostki, przestrzegając art. 44 ust.3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych, zgodnie z którym – wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.
4. Zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych Rzeczypospolitej Polskiej, w zakresie prowadzenia ewidencji na kontach wskazanych w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego, w tym w odniesieniu do ewidencji wpływu części oświatowej subwencji ogólnej w grudnia z przeznaczeniem na rok następny.

5. Zapewnić prawidłowe wykazywanie danych w sprawozdaniach budżetowych Rb-27S - z wykonania planu dochodów budżetowych oraz Rb-PDP - z wykonania dochodów podatkowych, w zakresie salda końcowego - zaległości oraz w zakresie skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych oraz skutków finansowych decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie przepisów ustawy Ordynacja podatkowa (szczególnie dotyczących umorzenia zaległości podatkowych, rozłożenia na raty oraz odroczenia terminu płatności), zgodnie z przepisami zawartymi w Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 roku w sprawie sprawozdawczości budżetowej.
6. Dokonać korekty sprawozdań Rb-27S i Rb-PDP sporządzonych za 2019 rok, w związku z wykazaniem nieprawidłowych danych dotyczących skutków finansowych obniżenia górnych stawek podatkowych i skutków finansowych wynikających z decyzji organu podatkowego w sprawie ulg w zapłacie podatków. Poprawione sprawozdania przekazać RIO w Łodzi, wskazując przyczynę korekty.
7. Zapewnić wykazywanie danych wynikających z sald kont księgowych we właściwych pozycjach w bilansie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z uwzględnieniem rozróżnienia zobowiązań finansowych na krótkoterminowe i długoterminowe.
8. Zapewnić stosowanie art. 272 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Ordynacja podatkowa, w zakresie podejmowania czynności sprawdzających jak również stosowanie przepisów art. 274 i art. 274a ww. ustawy, w sytuacji ujawnienia w rezultacie czynności sprawdzających określonych nieprawidłowości. W uzasadnionych sytuacjach przeprowadzać kontrole podatkowe u podatników w celu zbadania zgodności wykazywanych w deklaracjach/informacjach danych ze stanem faktycznym.
9. Podjąć czynności w celu wyjaśnienia prawidłowości opodatkowania podatników wskazanych w pierwszej części wystąpienia pokontrolnego.
10. W zakresie terminów załatwiania spraw podatkowych przestrzegać przepisów art. 139 i art. 140 ustawy Ordynacja podatkowa.
11. Zapewnić przestrzeganie art. 200 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym - przed wydaniem decyzji organ podatkowy wyznacza stronie siedmiodniowy termin do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego - uwzględniając wyjątki wskazane w art. 200 § 2 ww. ustawy.
12. Zapewnić stosowanie art. 259 § 1 ustawy Ordynacja podatkowa, zgodnie z którym - w razie niedotrzymania terminu płatności odroczonego podatku lub zaległości podatkowej bądź terminu płatności którejkolwiek z rat, na jakie został rozłożony podatek lub zaległość podatkowa, następuje z mocy prawa wygaśnięcie decyzji: o odroczeniu terminu płatności podatku lub zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę - w całości; o rozłożeniu na raty zapłaty podatku lub zaległości podatkowej - w części dotyczącej raty niezapłaconej w terminie płatności.
13. Zapewnić stosowanie art. 55 § 2 ustawy Ordynacja podatkowa, stosownie do którego - jeżeli dokonana wpłata nie pokrywa kwoty zaległości podatkowej

wraz z odsetkami za zwłokę, wpłatę tę zalicza się proporcjonalnie na poczet kwoty zaległości podatkowej oraz kwoty odsetek za zwłokę w stosunku, w jakim, w dniu wpłaty, pozostaje kwota zaległości podatkowej do kwoty odsetek za zwłokę.

14. Bieżąco i terminowo podejmować czynności zmierzające do wyegzekwowania zaległości podatkowych, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (tekst jednolity Dz. U. z 2020 r., poz. 1427 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 18 listopada 2020 roku w sprawie postępowania wierzycieli należności pieniężnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 2083).
15. Bieżąco i terminowo podejmować czynności windykacyjne mające na celu egzekwowanie zaległości z tytułu użytkowania wieczystego, zgodnie z art. 42 ust.5 ustawy o finansach publicznych, stosownie do którego - jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Nie dopuszczać do przedawnienia roszczeń o zapłatę należności z tytułu użytkowania wieczystego.
16. Zapewnić zamieszczanie w wykazach nieruchomości przeznaczonych do oddania w najem lub dzierżawę wszystkich informacji wymaganych przez art. 35 ust.2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami. W przedmiotowych wykazach podawać ceny czynszu w wartościach brutto.
17. Zapewnić podawanie informacji o wywieszeniu ww. wykazów w siedzibie Urzędu Gminy w prasie lokalnej o zasięgu obejmującym co najmniej powiat, na terenie którego położona jest nieruchomość, stosownie do wymogu określonego w art. 35 ust.1 ustawy o gospodarce nieruchomościami.
18. Zapewnić wypłatę odpraw emerytalnych w dniu ustania stosunku pracy, zgodnie z regułą wynikającą z § 9 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 roku w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych.
19. Zapewnić dokonywanie płatności po faktycznym zrealizowaniu zleconych usług, zgodnie z postanowieniami zawartych umów.
20. Przyjmować wyłącznie gwarancje zabezpieczenia należytego wykonania umowy w sprawie zamówienia publicznego, które zabezpieczają w należyty sposób interesy zamawiającego poprzez gwarantowanie roszczeń z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy.
21. Zapewnić uaktualnienie instrukcji w sprawie gospodarki majątkiem trwałym, inwentaryzacji majątku i zasad odpowiedzialności za powierzone mienie w Urzędzie Gminy, w zakresie sposobu prowadzenia ewidencji środków trwałych.
22. W sporządzanych dokumentach księgowych OT zapewnić podawanie ilości załączników.
23. W zakresie ewidencji środków trwałych przestrzegać art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, zgodnie z którym – do ksiąg

rachunkowych okresu sprawozdawczego należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w danym okresie sprawozdawczym.

24. Przeprowadzając inwentaryzację zapewnić przestrzeganie art. 27 ust.1 ustawy o rachunkowości. zgodnie z którym – przeprowadzenie i wyniki inwentaryzacji należy odpowiednio udokumentować i powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych.
25. Zapewnić prawidłowe klasyfikowanie wydatków z tytułu dotacji udzielanych w formie pomocy finansowej, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 roku w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Podając powyższe do wiadomości, zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych, proszę Panią Wójt o przesłanie informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych lub przyczynach ich niewykonania w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 9 ust. 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnych przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Izby.

Zastrzeżenie składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby.

Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie.

Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

Do wiadomości:

1. Przewodniczący Rady Gminy w Białaczowie
2. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej Rady Gminy w Białaczowie
3. aa